

DEA LOHER

**překlad
scéna a kostýmy
zvukový plán**

**Petr Štědroň
Kateřina Bláhová
Kamel Georgi
Miloš Štědroň ml.
Martin Maceček
Akram Staněk**

režie

Klára

**Gabriela
Wilčková**

Irene

**Miroslava
Georgievdová**

Elisabeth

Lea Dokupilová

Tomas

Marek Cisovský

Gottfried

**Vladislav
Georgiev**

Georg

Dušan Škubal

Čiňan

René Šmotek

Neznámý

Karel Růžička

hlasy z nahrávky

**Renáta
Klemensová
Viktorie
Georgievdová**

světla

Václav Honč

zvuk

Martin Maceček

jevištní technika

**pod vedením
Martina Husera**

rekvizity

Karel Růžička

garderoba

Anna Rößlová

česká premiéra

24.dubna 2004

KLÁŘINY VZTAHY

KOMORNÍ SCÉNA ARÉNA 2004

Centrální otázkou dramatického díla Dey Loher je vina, vina jako dramatická dimenze. Z dřívějšíka zůstává nevyrovnaný účet, který klade požadavky na přítomnost i budoucnost. Tuto kategorii v sobě skrývají všechny kusy Bavorky, která právě letos oslaví své čtyřicetiny. Dea Loher ve svých hrách zachycuje rodninné a společenské vazby, které současně ničí i udržují při životě. Vždy jde o životu nebezpečné svazky a konstelace, které však zároveň nelze rozdělovat. V jejich hrách rozpoznáváme klasické vzory tragédií - častý je motiv osudovosti, ztroskotávání plánů, úkolů, revolučních projektů a pokusů podrobit se či vymanit z moci všedního dne. Modeluje postavy tak, že nejsou ani tragickými oběťmi ani přesvědčenými bojovníky. Postavy Dey Loher

o to větší je prostor pro fantazii, kterou řeč uvolňuje. Ty takzvané realistické dialogy patří do televize, aby před ní lidi v křeslech mohli v klidu usnout."

V dramate Dey Loher se spojují prvky brechtovského divadla s modely antického dramatu obohacené novými vlivy kina a televize (nejvíce snad její postavy připomenou postupy filmu noir), citáty z Bible, řecké mytologie... Přes formální blízkost k postmodernismu však Dea Loher striktně odmítá rozlučku s mravní funkcí divadla, zdůrazňuje sociální zodpovědnost autora a divadla. Koneckonců, narodila se v "šosáckém, neuroticko-měšťáckém, úzkoprsmém, katolickém světě CSU, který jednomu umožňuje z něj čerpat po celý život

Dea Loher se narodila v roce 1964 v Horním Bavorsku, v idylickém lázeňském maloměstě Traunsteinu, v rodině myslivce a zaměstnankyně soudu. *"Doma jsme v obývacím pokoji neměli knihovnu, ale skříň se zbraněmi. A bylo úplně normální, že ráno, když jsem vstala a šla do koupelny, leželo ve vaně mrtvé tělo s useknutou hlavou, ze kterého pomalu vytékala krev..."*. Rozhodně si tedy nepředstavujeme idylu hájenky na kraji lesa, spíše bigotní maloměstské hnízdo, které je nutno co nejdříve vyměnit za jiné, méně "represivní a ubíjející".

Dea Loher odchází do Mnichova - po studiu germanistiky a filozofie na mnichovské univerzitě žije od roku 1989 v Berlíně. V roce 1990, po ročním pobytu v Brazílii, se zapsala na berlínské Hochschule der Künste do ročníku scénické tvorby pod vedením Heina Müllera a později Tankreda Dorsta. Roční pobyt v Brazílii ji inspiroval k sepsání prvního dramatu "Olšína místnost" a již po uvedení prvotiny (Ernst-Deutsch-Theater, Hamburk) v roce 1991 za ni obdržela cenu hamburské "Volksbühne".

Za dvanáct let sepsala Dea Loher jedenáct dramatických textů uváděných v celém německém jazykovém prostoru, ale i po Evropě a v zámoří. Pravidelně spolupracuje se státním divadlem v Hannoveru (nejen v rámci projektu "work in progress" zde inscenovala s režisérem A. Kriegenburgem), píše pro vídeňský Burgtheater či v poslední době stále častěji pro hamburský Thalia Theater. Její kariéra je provázána dalšími oceněními: v roce 1993 dostala cenu Playwrights Award od londýnského Royal Court Theatre spojenou se stipendijním pobytem, 1993 Goethovu cenu udělovanou na "Mülheimer Theatertage" za hru "Tetování", časopisem Theater heute byla vyhlášena "Dramatičkou nastupující generace" za roky 1993 a 1994, v roce 1997 obdržela "Jacob-Michael-Reinhold-Lenz-Preis" města Jeny ("Adam Geist"), za dosavadní dílo cenu Gerrit-Engelke-Preis města Hannoveru a další.

Zdá se, že v osobě výrazného Andrease Krigenburga našla D. Loher "svého" režiséra. Kromě hry "Modrovous-naděje žen", dopisované autorkou přímo při nastudovávání inscenace, uvedl Kriegenburg na jevišti "Cizí dům", "Adama Geista", "Olšínu místnost" a "Klářiny vztahy". Úspěšnost tandemu Loher-Kriegenburg potvrdil i nedávný "divadelní seriál" malých dramát "Magazín štěstí", který vznikl pro experimentální scénu hamburského "Thalia-Theateru" opět v režii A. Kriegenburga. I dosud poslední text Dey Loher, hru "Nevina", uvedl v premiéře v říjnu 2003 na jevišti A. Kriegenburg - v německých divadelních kruzích se již o jejich spolupráci mluví jako o "Dreamteamu".

svým přiděleným životním rolím nerozumí, vězí v nechtěných danostech, se kterými se mají buď sžít nebo z nich utéci, pro útěk ovšem neznají směr.

Kritika drama-
tiče často vytýkala
příliš pesimistický
pohled, který může
sklouzávat do ma-
nýry bezvýchodnos-
ti, kde se tristní prů-
běhy lehce stávají
eleganci. Útěchou
je alespoň zrno
optimismu. "Ne,
mně ty hry nepřipa-
dají pesimistické,
naopak. To, že
v nich figury za mě
jako diváka zástup-
ně bojují a trpí a ně-
kdy taky podléhají,
mi připadá velmi po-
těšitelné. V každém
případě to jsou silné
charaktery, které se
nedají lehce odradit,
a, no ano, myslím,
že tato forma je a-
dekvátní, o čem ji-
něm by mělo drama
být než o bojích?"

Dea Loher
dnes bezpochyby
patří k nejdůležitě-
jším, doma i v zahra-
ničí hojně recipova-
ným, německojazyč-
ným dramatikům
své generace.
V současné době
přebývá střídavě
v brazilském Sao
Paulu, Berlíně či
Hamburku. "A copak
to nejde trochu ve-
seleji?", ptali se Dey
Loher v jednom
z rozhovorů. Se
smíchem odpovědě-
la: "Cokoliv jiného

by pro mě bylo lživé. Abych byla upřímná, neznám příliš mnoho šťastných lidí. To je svět, jak jej vidím."

Jazyk her Dey Loher se vyznačuje

zvláštní lingvistickou ekonomikou až šetrností, už zběžný pohled na typografické uspořádání autorčiných dramát nám vyjeví jakousi zvláštnost. Věty roztrhané do sloupců, bez interpunkce a tudíž i jistoty o jejich melodii a gramatickém způsobu. Nepřítomnost interpunkčních znamének uvolňuje interpretaci textů, sémantické pole takových vět je velmi široké. Kontinuita diskursu je rušena lomem řádků, naznačené přerývky a pauzy se vymykají obecným pravidlům mluvy. Tradiční zákonitosti jazyka se mění, sdělení jsou matoucí - v souvislosti se způsobem psaní D. Loher se hovoří o "principu obecného sémantického znejštvování". Opakování slov, skoky přerušující výpověď, návraty k již řečenému, časté jevištní poznámky typu "pauza", "mlčení" "ticho" utvářejí výraznou dikci. Vykloboucí slovosled, těsná, holá a břitká sdělení s mnohostí adresátů, zadržávání a návraty - tento jazyk jakoby odpovídal a posiloval poměry panující v dramatech. Působí chladně, rytmicky, nezřídka se objevuje vnitřní monolog, který v chaosu a rychlém sledu myšlenek zprostředkovává duševní pochody postav. Melodie vět, jejich rytmus a volba slov jsou ve hrách Dey Loher velmi podstatným faktorem. Monology a dialogy je možno číst jako volné verše, aniž by kvůli tomu ztrácely na dramatickosti. Strukturování, fragmentárnost a rytmizování se však nevztahují pouze na jazyk autorky, zahrnují i tematickou výstavbu jejích figur.

"Kdysi jsem už říkala, že divadlo je prostorem pro jazyk, což dle mých představ znamená, čím více jazyk žije svým vlastním životem, čím nahuštěnější a koncentrovanější je,

Divadelní hry Dey Loher:

"Olgas Raum"

premiéra 7. 8. 1992, Ernst-Deutsch-Theater, Hamburg

"Tätowierung"

premiéra 8. 10. 1992, Ensemble Theater am Südstern, Berlin

"Leviathan"

premiéra 15. 10. 1993, Schauspielhaus Hannover

"Fremdes Haus"

premiéra 14. 9. 1995, Schauspielhaus Hannover

"Blaubart - Hoffnung der Frauen"

premiéra 26. 11. 1997, Bayerisches Staatsschauspiel München

"Adam Geist"

premiéra 28. 2. 1998, Schauspielhaus Hannover

"Manhattan Medea"

premiéra 22. 10. 1999, steirischer herbst, Graz

"Klaras Verhältnisse"

premiéra 31. 3. 2000, Burgtheater Wien

"Der dritte Sektor"

premiéra 16. 5. 2001, Thalia Theater Hamburg

"Magazin des Glücks"

uváděno od října 2001 (7 inscenací), Thalia Theater Hamburg

"Unschuld"

premiéra 11. 10. 2003, Thalia Theater Hamburg

V Čechách se můžeme seznámit s dílem Dey Loher prostřednictvím souhrnného vydání pěti jejích dramát (Adam Geist, Modrovous, naděje žen, Tetování, Klářiny vztahy a Třetí sektor) v překladu Petra Štědroneš. (Větrné mlýny, březen 2004)

NÁVOD K OBSLUZE AUTOMATICKÉ PRAČKY SE SUŠIČKOU INDESIT WD 125 T

*neznámý autor
2004*

Tajemství zásobníku na prací prostředky

První tajemství je jednoduché: zásobník otevřete jeho otočením ven.

Nyní musíte přidat prací prostředek a ostatní aditiva podle doporučení výrobce: obecně vzato, všechny potřebné údaje naleznete na obalu...

...zkušenostmi se naučíte volit správné dávkování téměř automaticky: to se stane Vaším tajemstvím...

...a ještě poslední tajemství: když perete ve studené vodě, vždy snižte množství použitého pracího prášku...

Výstraha

- během sušení jsou dvířka dosti horká.
- nepoužívejte toto zařízení k sušení molitanu a podobných elastomerů.

Pračka se sušičkou se nerozběhne

Je síťová zástrčka správně zapnuta do zásuvky? Mohla se uvolnit.

Správně

Vždy nechávejte dvířka pračky otevřená, aby nedošlo k tvorbě zápachu.

Špatně

Odjíždíte na dovolenou a na pračku si ani nevzpomenete.

Pro vaši bezpečnost a bezpečnost vašich dětí

Pokud chcete pračku se sušičkou přemístit, požádejte o pomoc dva nebo tři lidi. Nikdy to nezkoušejte sám, protože pračka se sušičkou je velmi těžká.

Je-li zařízení v provozu, nedotýkejte se vytékající vody...

KOMORNÍ SCÉNA ARÉNA, příspěvková organizace
28. října 23, 701 85 Moravská Ostrava, tel./fax.: 596 114 585

Divadelní inscenace je realizována díky finanční podpoře Ministerstva kultury České republiky

Autorská práva k představení zastupuje AURA-PONT, divadelní a literární agentura, spol. s r. o., Radlická 99, Praha 5

Vstupenky je možno rezervovat na telefonním čísle 596 123 181 nebo e-mailem: ksa@seznam.cz

program: Kamil Georgi © 2004

ARÉNA